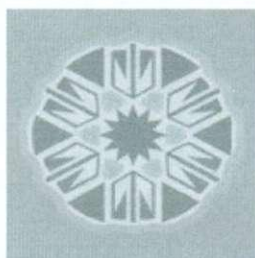
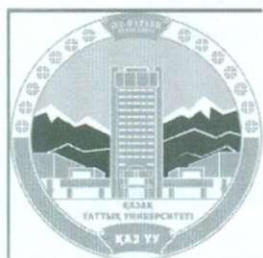

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗҰУ ШЫҒЫСТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ТҮРКІ МӘДЕНИЕТІНІҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҰЙЫМЫ (ТҮРКСОЙ)
Р.Б. СҮЛЕЙМЕНОВ АТЫНДАҒЫ ШЫҒЫСТАНУ ИНСТИТУТЫ

«ШЫҒЫС ӨРКЕНИЕТТЕРІ
ЖӘНЕ ТҮРКІ ӘЛЕМІНІҢ МӘДЕНИ МҰРАСЫ»
халықаралық ғылыми-теориялық
конференция материалдары

23-24 қазан 2012 жыл

Материалы международной
научно-теоретической конференции
«НАСЛЕДИЕ ТЮРКСКОГО МИРА
В КОНТЕКСТЕ ЦИВИЛИЗАЦИЙ ВОСТОКА»

23-24 октября 2012 года

Materials of the international scientific-theoretical conference
«HERITAGE OF THE TURKIC WORLD IN THE CONTEXT OF
EASTERN CIVILIZATIONS»

23-24 October, 2012

Алматы
«Қазақ университеті»
2012

Редакция алқасы:

филол.ғ.д. Б.Н. Жұбатова, т.ғ.д. М.Х.Әбусейітова,
филол.ғ.к. Ұ.Т. Алжанбаева, филол.ғ.д. Р.А. Авакова,
филол.ғ.к. А.К. Ахметбекова, филол.ғ.к. Б.А. Атабай,
филол.ғ.к. Г.Қ. Қортабаева, филол.ғ.к. Д.Т. Көптілеуова

Жауапты редактор:

филол.ғ.к. Д.Т. Көптілеуова

«Шығыс өркениеттері және түркі әлемінің мәдени мұрасы». Халықаралық ғылыми-теориялық конференция материалдары (Қазақстан: Алматы қаласы, 23-24 қазан 2012 жыл). Жауапты.ред.: Д.Т. Көптілеуова. – Алматы: Қазақ университеті, 2012. – 356 б.

ISBN 978-601-247-650-7

Бұл жинаққа «Шығыс өркениеті контексіндегі түркі әлемінің мұрасы» атты халықаралық ғылыми-теориялық конференция материалдары еніп отыр. Жинақтағы ғылыми зерттеулер түркі халықтары мәдениетінің рөлі мен оның Шығыс өркениетіне ықпалын, жалпы түркі әлемінің тарихын, филологиялық өзекті мәселелерін қамтиды.

Жинақ филологтарға, түркітану мәселелерімен айналысып жүрген тіл мамандарына, жоғары оқу орындарының оқытушыларына, докторанттарға, магистранттарға, студенттерге, жалпы оқырмандарға арналады.

Төре түндіктен шығады [3, 38].

Жер шайқалса төбеге қатер,

Ел шайқалса, төреге қатер [3, 38].

Басқалардан бір қадам алда болуы тиіс.

Мақал-мәтелдер – халық даналығының қазына байлығы. Олар ғасырлар бойы қалыптасып, сол халықпен мәңгі бақи бірге жасап, біте қайнасып кеткен дүние. Сондықтан да оны жұртшылық жадына сақтап, өзінің күнделікті өмірінде, өзара қарым-қатынасында пайдаланады. Мақал мен мәтелге бай халықтың бірі – қазақ халқы.

Кез келген нәрсе киелі болып саналуы үшін талай уақыт керек. Бұл тарих шежіресі. Кейбір киелі атаулар бұрынғы замандарда болған әр түрлі оқиғаларға байланысты пайда болған. Киелі нәрселермен, қасиетті жерлермен абай болу қажет. Өйткені киелі дегеніміз – таза, белгілі бір жоғарғы күшке ие болған нәрсе.

1. Қайдар Ә. Этнолингвистика// Білім және еңбек. –1985, 333б.

2. М.Әлімбаев Түрік халқының мақал-мәтелдері. –Алматы. Өнер баспасы, 2007, 152б.

3. Қазақтың 7777 мақал-мәтелдері, құрастырушы Жәрдем Кейкін 2010 ж, 440 б, 2 басылым

4. Сүлеймен М. Таным-түсінік, ой-толғаулар//

Эта статья называется – «Спиритонимы которые встречаются в казахских пословицах-поговорках», то есть сакральные названия которые встречаются в казахских пословицах. Здесь дано пояснение термину «святой». Также представлены примеры пословиц в которых есть святые названия.

This article is called – «Spiritonims which meet in Kazakh a proverb». That is sacred names which meet in the Kazakh proverbs. Here the explanation is given to the term "sacred". Examples of proverbs in which are also presented there are sacred names.

Б.Б. Ешметова

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Қазақстан

КӨНЕ РУ ТАҢБАЛАРЫНЫҢ ИДЕОГРАФИЯДАҒЫ ОРНЫ

Жазудың тарихы өте ерте замандардан басталады. Көне жазу мен қазіргі жазуды зерттеп білудің әрі теориялық, әрі практикалық мәні зор.

Жазу мен қоғам тығыз байланыста болғандықтан, бұрын жазуды пайдаланған қоғамның өмір сүрген жері мен тарихына көз жүгірте отырып, көне ру таңбаларының сыры тереңде екендігін ұғына түсетіндігіміз айқын. Жазу теориясының ең басты сұрағы – жазу мәнінің, яғни, оның қалыптасуы, қолданылатын элементтері, тілге және ойлауға қарым-қатынасын айтамыз.

Дыбыстық тіл қажетті материалдық қабықшаны құрайды, ойлаудың дамуы мен оның негізгі адамдардың қарым-қатынасындағы құралы болып табылады. Жазу – дыбыстық тілдегі қарым-қатынастың қосымша құралы, «жаңғыртудың», «бекітудің» амалы болып табылады.

Алфавиттік жазудың пайда болу тарихы, шығу тегі өте күрделі, шешілмеген жұмбақтарға толы. Өйткені алфавиттік жазу – дүниежүзі мәдениетінің қол жеткен орасан зор тақбысы болса, бұл мәдени мұраға біздің ата-бабаларымыз да өзіндік үлес қосып, келер ұрпаққа мирас еткен. Алғашқы әріп жазуының бір тармағы – руникалық көне түркі алфавиті болып табылады.

Арғы замандағы жазудың тегі суреттен басталғанын білеміз. Пиктографиялық жазудың біртіндеп даму барысында идеографиялық жазу пайда болды. Идеографиялық таңба (идеограмма) ие жеке сөзді немесе оның атауыш бөлшегін белгілейді.

Кестелі, кейіннен символдық бейнелерді, ақырында түгел шартты белгілерді қолдану – жазу тәсілін графикалық өнер тәсілінен ажыратудың ең маңызды ерекшелігі болып табылады. Жазудың дамуына байланысты бұл ерекшелік күшейе түседі, жазу таңбалық сипатқа ие болып, бірте-бірте бейнелеу өнерінен алшақтайды (қолдану тәсіліне қарай). Қазіргі (дыбыстық – әріптік жазуды) жазу белгісі – әріп-суреттік сипаты мүлде жойылған дыбыстың немесе фонеманың шартты белгісі болып табылады.

Бастапқы жазу фразеографиялық болған, яғни жеке сөздерге бөлінбеген тұтас бір хабарды берген. Қолдану аясына қарай фразеограммаларды 2 санатқа бөлеміз: бейнелеу пиктограммалар және шартты белгілер.

Жеке қолданылған көне шартты белгілер:

- 1) рулық және тайпалық таңбалар, сонымен қатар тотемдік;
- 2) рулық, тайпалық немесе жеке меншікті көрсететін белгі (таңба), жануарларға салатын таңба;
- 3) шеберлер өздері жасаған бұйымдарына салатын белгі;
- 4) әскер басылардың мөрлері, теңгелер, елтаңба, т.б.;
- 5) сиқыршылық және діни белгілер, зұлымдықтан сақтау (тыйым салу белгісі);
- 6) шартты оқшауланған таңбалар.

Ауыз әдебиетінде сақталып келген өлең-жырларда, археологиялық қазыналарда, ескі кітаптардың мұқабалары, тарауларында және бөлім аралықтарында кездесетін өрнектер мен суреттер, жұлдызшалар мен айшықтар, батырлардың қару-жарақтарында кездесетін кейбір жеке белгілер, таңбалар, әшекей әріптер де халықтық тарихи этнографиялық мұралар. Олардың құрамында әр түрлі ен-таңбалардың, ру таңбаларының элементтері жиі ұшырайды.

Ал, жалпы ою-өрнек атаулары мағынасына қарай бірнеше топ құрайды:

- 1) ай, күн, жұлдыздарға – көк әлеміне байланысты өрнектер;
- 2) малға, денесіне, ізіне байланысты өрнектер;
- 3) аңға, денесіне, ізіне байланысты өрнектер;
- 4) құрт-құмырсқаларға байланысты өрнектер;
- 5) құстарға байланысты өрнектер;
- 6) жер, су, өсімдік, гүл, жапырақ, бұтақ бейнелі өрнектер;
- 7) қару-құралдарға байланысты өрнектер;
- 8) геометриялық фигуралар тектес өрнектер [1, 39-42].

Сонымен қазақ өрнектері молшылық, көпші-қон, жорықшылық заманындағы тұрмысты, айналасындағы табиғатты, аңшылықты, геометриялық түсініктердің сырт тұрпатын байқаудан туған ұғым негізінде дамығаны байқалады. Мысалы: «Баған өрнек» (бақан деп те айтады) тіреу діңгек деген ұғымды тұспалдайды. «Балға», «балта» өрнектері өздері аттас және соған ұқсас өрнектердің де жасалуы мүмкін. Өйткені қайсыбір шеберлер өз ісінің маркасы есебінде, осы өз руының таңбасын бейнелеген болуы керек деген жорамалдар да бар. «Бес дөңгелек», кейде төрт бұрыш түрінде келетін өрнектер бір кездердегі ру таңбаларымен төрт түлік малға басылатын таңбаларды еске түсіреді. «Құмырсқа», «Шөміш», «Қос дөңгелек» өрнектері төрт түлік малдың ендері мен таңбаларынан шыққан [1, 28-296].

Ертедегі ою-өрнектің семантикалық элементтері идеографиялық жазуға айналып отырған еді, мәселен, дөңгелек (шеңбер) – күннің символы (күнтаңба), ирек сызықтар – су символы, крест – дүниенің төрт бұрышы, т.б.

Алғашқы жазу мен ертедегі ою-өрнектің бір-біріне қатыстылығы – маңызды мәселенің бірі. Қазақтың ру тайпалары мен ен-таңбаларын идеограмма (идеографиялық жазу нұсқасы) деп түсінсек, мұндағы заттық бейне мен ұғымның, таңба мен оның аталуында байланыс бар екендігін аңғару қиын емес. Өйткені бейнелік идеограммалардың тегінде заттық кескіннің өрнектелетіні белгілі. Демек, арғынның «көз таңбасы», қоңыраттың «босаға таңбасы» сияқты айғақтық белгілер мен ертедегі ру таңбаларының қорын жасайтын мезгіл жетті. Өйткені,

оларды жинап, зерттеудің мәні сол: ен-таңбалар мен белгілердің тиісті заманда атқарған қызметін айқындап, әлеуметтік орнын белгілеудің халқымыздың этногенезін шешуде ерекше орны бар [2, 65].

Қазақстан жерінде тасқа түсірген мыңдаған көне ен-таңбалар, түрлі ою-өрнектер (қошқар мүйіз, түйетабан) т.б. кездеседі. Ен мен таңбаның сурет үлгісінің де, олардың атауларының да, осы атаулар қатысып жасалған тұрақты тіркестердің де тіл тарихы үшін, халық тарихы үшін берер дерегі өте мол. «Таңбасыз тай, еңсіз қой» деген сөз тіркесінде ен мен таңба салуға дейінгі дәуір «мал-мүлік ру тайпаның ортақ меншігі болған дәуір» деген ұғым бар. Ол дәуірді суреттегенде қазақтар «Алаш алаш болғанда, ала тай ат болғанда, таңбасыз тай, еңсіз қой болғанда» деп бастайтын.

Қазіргі ғылымға белгілі таңбалар болмысына қарасақ, алғаш ірі тайпалардың таңбасы белгіленіп, кейін тайпа құрамындағы жекелеген ру өз тайпасының таңбасы негізінде өздеріне жеке рулық таңбаларды жасап алғанын көреміз. Ғалымдардың (Н.А. Аристов, В.В. Бартольд, А.И. Левшин, М. Тынышпаев, С. Аманжолов) тұжырымдауынша негізгі ұйытқы тайпаның өзіндік белгілі бір таңбасы болады. Ал сол тайпадан кейін бөлініп шыққан, не сырттан келіп қосылып, кірігіп кеткен рулар әлгі тайпадағы ортақ таңбаға қосымша бір белгі салу арқылы өзінің жаңа таңбасын жасайды [3, 299].

Н. Аристов таңбалардың ұқсастығына қарап, ертедегі ру тайпалардың туыстық жақындығын айыруға болады дейді [4, 283]. Оның айтқан пікірін қолдай отырып, С. Аманжолов қазақтың ру тайпаларының таңба белгілерін салыстырып тиісінше қорытынды жасайды, қазақтың ең негізгі және маңызды рулары мен тайпаларын атап шығады. Қаңлы (таңбасы «I», көсеу таңбасы»), дулат (таңбасы «O», «дөңгелек тостаған»), жалайыр (таңбасы «III», «тарак»), арғын (таңбасы «OO», «көз таңбасы»), қоңырат (таңбасы «II», «босаға»), қыпшақ (таңбасы «II», «қос әліп»), найман (таңбасы «V»), шанышқылы (таңбасы «↓↑», «қолтаңба»), жаппас (таңбасы «Z», «түйемойын») т.б.

Қыпшақ – негізгі тайпа, салыстырып қарасақ, алшын мен найман таңбалары ұқсас, себебі таңбалардың орналасуы ешқандай мәнге ие емес, оның төңкеріліп те, жантайып та, қисайып та түсе беретіні белгілі. Бірақ, бұл әлі де болса зерттеуді қажет етеді.

Алшын – негізгі тайпа. Алшынға таздар мен жаппас рулар кіреді. Таңбалары Z (зет) әрпіне ұқсас болғанымен, үшінші бір сызық қосу арқылы негізгі алшын (A) таңбасында жатыр. Алшын құрамында әлімнің таңбасы екі алшын таңбасының қосылуынан M әрпіне ұқсас [5, 14-15].

Ә. Марғұланның көрсетуі бойынша [7, 145] орта ғасырдағы үйсін тайпасының таңбасы «үш әліп» түрінде кездеседі, ал «Қазақтың көне тарихы» деген кітаптағы деректе қазіргі қазақ ішіндегі үйсіндер тайпасының таңбасы «ту» және «ағын су» формасында делінген [9, 62].

іргелі тайпасының таңбасы:

Біріншісі «курай» – далада өсетін өсімдік атауы.

Екіншісі – керейдің таңбасына ұқсас.

Үшіншісі – бұрынғы ноғайлы тайпасының руы үш таңбалының таңбасына ұқсас [10, 91].

Керей – негізгі тайпа. Таңбасы + (ашамай). Бұл таңба басқа рулардікіне ұқсамайды.

Табын таңбалары әр түрлі. Ортақ таңбасы – «O» (тостаған), «I» (әліп).

Дулат таңбасына O «дөңгелек», таңбаның варианттары:

«O» (шөміш) – шөмішті табын таңбасы,

«III» (тарак) таракты табын таңбасы, жалайыр руының таңбасына ұқсас.

«I» (әліп) қаңлы таңбасымен бірдей. Бұрын табындықтар Дулаттардан бөлінгендіктен кіші жүзде негізгі болып есептеледі де, ал басқа руларды одан таратады. Таңбаларының ұқсастығын басқаша түсіндіруге келмейтін сияқты.

Сыйқым руының таңбасы «♀II» (Гродеков, Аманжолов, Тынышпаев деректері). Біріншісі дулаттың «O» «дөңгелек таңбасы» негізінде десек, екіншісі «көсеу» қаңлы мен ысты таңбасына ұқсас. Үшіншісі «тік бұрышты таңба» басқа еш жүзде жоқ [10, 98-102 б.].

С. Аманжоловтың айтуы бойынша көптеген тайпалар мен рулар үш ордада да кездеседі. Көптеген тайпалар мен руларды үш жүзге де бірдей жатқызуға болады. Осы мәліметтерге сүйене отырып, мынадай қорытынды жасауға болады: жүзге (ордаға) бөлу тайпалардың туыстық белгілеріне қарап емес, оларды аймақ бойынша орналасуына байланысты бөлу, яғни жеке ру мен тайпалардың экономикалық мүддесі жағынан бірігуіне байланысты [5, 35-36].

Тайпалардың табиғи өсуіне байланысты олардың жайлауы мен көшіп-қонатын жерін кеңейту болды. Күшті тайпалар әлсіз тайпаларға мезгіл-мезгіл шапқыншылық жасауы оларды тайпалық одаққа бірігуге мәжбүр етті. Алғашқы қоғамдық топтар біресе бөлініп (дифференция), біресе бірігіп (интеграция) отыруының нәтижесінде бір-бірімен біртіндеп қосылып, сан жағынан кеміп отырды, оның есесіне тайпа одағы іріленіп, саны ұлғая түсті.

Тайпалар мен руларды атап шығу, олардың таңба белгілерін салыстыру арқылы ежелде өз алдына жеке өмір сүрген этнонимдердің қайсысынан қазақ халқы тарағандығын анықтауға болады.

Демек, Н.А. Аристов, В.В. Бартольд, А.И. Левшин, М.Тынышпаев, С. Аманжолов, Ә. Марғұлан т.б. ғалымдарымыздың еңбектері негізінде қазақ ру-тайпаларын бүкіл түркі тілдес халықтар таңбасымен салыстыра зерттеу қажет.

1. Қасиманов С. Қазақ халқының кол өнері. А., «Қазақстан», 1969.
2. Аманжолов А. Түркі филологиясы және жазу тарихы. А., «Санат», 1996.
3. Салғарин Қ. Қазақтың қилы тарихы. А., 1992.
4. Аристов. Заметки об этническом составе тюркских племен и народностей и сведения об их численности. «Живая старина», вып. 3-4, сп. 5, 1896 г.
5. Аманжолов С. Вопросы диалектологии и истории казахского языка. А., 1959.
6. Марғұлан Ә. Тамғалы тас жазуы. «Жұлдыз», 1984, 1-қаңтар.
7. Марғұлан Ә. Найман, керей, оңгіттердің жазулары. «Ақиқат», 1993, № 7, 70-76 б.
8. Қазақтың көне тарихы. А., 1993 (Шыңжаң халық баспасы, 1987).
9. Тынышпаев М. Материалы к истории киргиз-казахского народа. Ташкент, 1925. (А., 1990 қайта басылған).
10. Востров В.В., Мұқанов М.С. Родоплеменной состав и расселение казахов. А., 1968.

В этой статье рассматривается роль древних тамгов в идеографии и письменности.

In this article the role of ancient patrimonial signs in ideography and writing is considered.

Ш.Ш. Жалмаханов

ф.ғ.д., профессор, ҚР ИМ Б.Бейсенов ат. Қарағанды академиясы
Қазақстан

М. ҚАШҚАРИ – АРЕАЛДЫҚ ЛИНГВИСТИКАНЫҢ НЕГІЗІН САЛУШЫ

М. Қашқаридың «Диуан лұғат ат-түрк» еңбегі лингвистикалық шығарма болғанмен оның мазмұны энциклопедиялық туынды екендігін бұл еңбек туралы қалам тербеген зерттеушілердің барлығы ерекше атап өтеді. Еңбектің басты құндылығы – орта ғасырларда жеткен түркі тайпалары тілдерінің грамматикасы, қазіргі тұрғыдан алғанда, тарихи грамматикасы ғана емес, түркі әлемінің алғашқы картасын жасап, ондағы түркі тайпаларының тілі мен орналасу мекенін, яғни лингвистика мен географияны бір-бірімен тығыз байланысты қарастырған алғашқы шығарма. Оған көз жеткізу үшін географиялық картаны лингвистикалық қолданудың тарихына қысқаша шолу жасау қажет.

Географиялық картаның алғашқы үлгісін, қазіргі географиялық картаның реконструкциясын жасаған «Обозрение земли» атты еңбектің авторы - б.д.д. YI-Y ғасырларда өмір сүрген көне грек ғалымы Гекатей Милетский. Экономика тарихшысы А.М.Петров «Великие

Л.З.Будагов сөздігінің түркітанудағы орны.....	85
Ахметбекова А.К.	
Түркі сопылық мәтіндерінің жанрлық трансформациясы.....	89
Әлкебаева Д.	
М. Жұмабаев шығармаларындағы түркілік кеңістік	93
Әуесбаева П.Т.	
Ертегі поэтикасындағы киелі сандар (3, 7, 9, 40) қызметі.....	97
Дәулетова Ф.	
Қожа Ахмет Ясауидің XII-XIII ғасырлардағы ақындық мектебі.....	102
Есенжан Д.Ә.	
Түрік халықтарының басты құндылығы «ел» тақырыбының батырлық жырдағы көрінісі.....	106
Есимбекова Н.Е.	
Қазақ тіліндегі спиритонимдердің мақал-мәтелдердегі көрінісі.....	110
Ешметова Б.Б.	
Коне ру танбаларының идеографиядағы орны.....	113
Жалмаханов Ш.Ш.	
М. Қашқари – ареалдық лингвистиканың негізін салушы.....	116
Жұбатова Б.Н.	
Кірме бірліктер – түркі, иран және араб мәдени-тілдік қарым-қатынастарының репрезентанттары.....	124
Жылысбаева М.Ғ.	
Қазақстан Республикасы орталық мемлекеттік мұрағаты – қазақ халқы мұраларының шаңырағы.....	132
Зейнолла Ж.	
Қазақ этнопедагогикасының түркілік негізі.....	136
Имангалиева А.И.	
А.С.Пушкин шығармаларындағы түркизмдер.....	140
Көптілеуова Д.Т.	
О.Памук шығармашылығындағы мәдениеттер сабақтастығы.....	143
Қалмағамбетова Ж., Кокеева Д.М.	
Шығыс философиялық мәтіндердің аударылу қырлары.....	148
Қансейітова Э.Ж., Сатпаева Р.С.	
Фольклорлы элементтердің кино өнеріндегі колданысы.....	151
Қонқабаева Н.Н.	
Көпмағыналы фразеологизмдердегі мінез концептісі (қазақ және араб тілдеріндегі материалдар негізінде).....	155
Қортабаева Г.Қ.	
Түркі ономастикасы: қыпшақ текті аттардың тарихи-этнолингвистикалық негізі.....	159
Құрманғазықызы М., Кокеева Д.М.	
Чиштия сопылық ағымның үнділік тармағы ретінде.....	162
Мамиева А.Н., Авакова Р.А.	
Ескі қыпшақ тілінің сөз зергері.....	166
Масимбаева А.	
Махмұт Қашқаридың «Диуани луғат ат-түрк» кітабы және оның Қазақстандағы зерттелуі.....	169
Мухамеджанова Н.С., Оразбек Е.Ж.	
Наследие тюрко-монгольской конно-кочевой цивилизации Евразии в контексте нового XXI века.....	173
Надирова Г.Е.	
Потенциальные мотивации роста религиозной активности в казахстанском обществе.....	177
Напил Б.	
Елхандардың ресми хаттары: қазақша ғылыми аудармасы.....	181
Палтөре Ы.М.	
Махмуд Қашқари мен Абай Құнанбайұлы шығармаларында діни мәтіндердің берілу тәсілдері.....	187
Садуова Ш.М.	
Жазба ескерткіштеріндегі сөйлемдердің байланысу түрлері.....	192
Сандықбаева У.Д.	
Жастардың санасындағы құндылық ұғымын қалыптастырудың ерекшелігі.....	196
Телебаев Г.Т.	
Концепции человека в тюркской философии.....	199
Теменова Г.Қ., Есимбекова Н.Е.	
Қазақ және түрік халықтарының мақал-мәтелдеріндегі гендерлік көрініс.....	203
Тулибаева Ж.М.	
Тюркоязычные сочинения по истории казахов XVIII – начало XX веков.....	209
Шынәділова К.Ә.	
Түркі әлеміндегі қарға бейнесінің мифологиялық негізі.....	211

Д.З.Будагов сездгшш туркганудагы орны.....	85
Ахметбекова А.К.	
Туркі сопылық мэтшщершш жанрлық трансформациям.....	89
Әлкебаева Д.	
М. Жумабаев шығармаларындагы туркинк кендстж.....	93
Әуесбаева П.Т.	
Ертеп поэтикасындагы киелі сандар (3, 7, 9, 40) кызме-гі.....	97
Дәулетова Ф.	
Кожа Ахмет Ясауидш XII-XIII ғасырлардагы акындық мектебі.....	102
Бсенжан Д.Ә.	
Туркі халықтарының басты кундылығы «ел» тақырыбының батырлық жырдагы Корінісі.....	106
Есимбекова Н.Е.	
Казак тшндеп спиритонимдердш мақал-мәтелдердеп Корінісі.....	ПО
Ешметова Б.Б.	
Кене ру танбаларының идеографиядагы орны.....	113
Жалмаханов Ш.Ш.	
М. Кашкари - аралдың лингвистиканың Herізің салушы.....	116
Жубатова Б.Н.	
Кірме бірлштер - тюрю, иран және араб мәдени-тщш қарым-қатынастарының репрезентанггары.....	124
Жылысбаева М.Ғ.	
Казакстан Республикасы орталық. мемлекетпк мурағаты - казак; халқы мураларының шацырагы.....	132
Зейнолла Ж.	
Казак этнопедагогикасының тюрюлж Herізі.....	136
Иманғалиева А.И.	
А.С.Пушкин шығармаларындагы туркизмдер.....	140
Коптшеуова Д.Т.	
О.Памук шығармашылығындагы мәдениеттер сабақтастыгы.....	143
Қалмағамбетова Ж., Кокеева Д.М.	
Шығыс философиялық мэтшдердш аударылу қырлары.....	148
Қансештова Ә.Ж., Сатпаева Р.С.	
Фольклорлы элементтердш кино енершдеп колданысы.....	151
Қонқабасва Н.Н.	
Кепмағыналы фразеологизмдердеп мшез концептісі (казак және араб тшдершдеп материалдар нешзде).....	155
Қортабаева Г.К.	
Туркі ономастикасы: қыпшақ текп аттардың тарихи-этнолингвистикалық Herізі.....	159
Қурманғазықызы М., Кокеева Д.М.	
Чистыйа сопылық агымның ундшқ тармагы ретшде.....	162
Мамиева А.Н., Авакова Р.А.	
ЕСКІ қыпшақ ТҮПНІН сөз Зергері.....	166
Масимбаева А.	
Махмут Кашкаридың «Диуани лугат ат-турк» кгабы және оыың К^азакстандагы зерттелуі.....	169
Мухамеджанова Н.С., Оразбек Е.Ж.	
Наследие тюрко-монгольской конно-кочевой цивилизации Евразии в контексте нового XXI века.....	173
Надилова Г.Е.	
Потенциальные мотивации роста религиозной активности в казахстанском обществе.....	177
Напил Б.	
Елхандардың ресми хаттары: казакша ғылыми аудармасы.....	181
Палтере Ы.М.	
Махмуд Кашкари мен Абай Қунанбайулы шығармаларында дши мэтшдердш беріу тәсшдері.....	187
Садуова Ш.М.	
Жазба ескерткшггершдеп сойлемдердш байланысу турлері.....	192
Сапдықбаева У.Д.	
Жастардың санасындагы кундылық угымын қалыптастырудың ерекшелт.....	196
Телебаев Г.Т.	
Концепции человека в тюркской философии.....	199
Теменова Г.К., Есимбекова Н.Е.	
Казак және турш халықтарының мақал-мәтелдершдеп гендерлж Корінісі.....	203
Тулибаева Ж.М.	
Тюркоязычные сочинения по истории казахов XVIII - начало XX веков.....	209
Шынәдшова К.Ә.	
Туркі элемшдеп қарга бейнесшш мифологиялық Herізі.....	211